

HAJDUFÖLD

ALFIZETÉSI ÁR HELYBEN ÉS VIDÉKEN
 Egy óra . . . 25 K Félévre . . . 150 K
 Negyedévre . . . 75 K Egész évre . . . 300 K
EGYES PÉLDANY ÁRA: 1 KORONA

KERESZTYÉN POLITIKAI NAPILAP
 Megjelenik hétfő kivételével minden nap
 Felelős főszerkesztő: Dr Komlós Imre

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
DEBRECZEN, PIACZ-UTCZA 59. SZÁM
INTERURBAN TELEFON: 3-48. SZÁM

Alkotmány revízió

A nemzetgyűlés munkáját minduntalan megzavarni akaró egyes politikai klikkek nap-nap után komolykodóbb akciói arra készítik a nemzet igazi munkásait, a nemzetgyűlés hivatása magaslatán álló többségét, hogy a magyar történelmi alkotmány revíziójával eleve lehetetlenné tegyenek minden puccskísérletet és az elenyésző kisebbség minden erőszakos és váratlan fellépését.

A mai viszonyoknak megfelelően reformálni, átgyúrni és átalakítani akarják azokat az alkotmánybiztosítókat, melyeket a magyar nemzet legelső polgárától, a koronás királytól követel és a XX. század szociális gondolkodásához közelebb hozni azokat a felségjogokat, amelyeket a jövőndő magyar királynak fenntartani és megadni hajlandó.

Osak rövidlátó és a közelmúlt végzetes tapasztalatain okulni nem akaró magyar ember mondhatja ma azt, hogy a magyar történelmi alkotmány nem szorul revízióra, nincs szüksége reformra, kiegészítésre és átférfalásra. A nemzet évszázadokon át nyögte, hordozta az osztrák kamarilla járszalagját és hitvány mézes-madzagokért, vagy otromba kényszer hatása alatt lassan-lassan lemondott minden szent jogáról és átruházta azt a bécsi császárokra, akik kegyesek voltak a magyar király címét örökségeik közé iktatni. Elég csak egyetlen pillantást vetni a Habsburg-ház uralkodásának történelmébe, hogy józan fővel megítéljük: milyen ostobán adakozók és milyen bután elnézők és adóngeszivűek voltunk évszázadokon keresztül. Hogy a legegyszerűbb tényre mutassunk rá, nézzünk föl a világ legpompásabb, legnagyobb királyi palotájára, Budavárának ékességére s számítsuk össze: a köteles hat hónapból hány napot töltöttek ott az utolsó évszázadok alatt a magyar királyok évenként?...

A nemzet jól felfogott érdeke követeli, hogy a magyar történelmi alkotmány hézagait igenis betöltsük, kinövéseit, ferdeségeit lemessük, és elkészítsük az országot arra az időre, amikor a magyar király megválasztása a józan ész követelte időszerű szükség és az ország jövője iránti köteleesség lesz. Addig azonban ne áltassuk magunkat tradíciókhoz való esztelen ragaszkodással, hanem építsünk és dolgozzunk, mert könnyen elkészhetünk a munkával. A nemzetgyűlés az ország népének élő lelkiismeretét képviseli, tehát joga ősi alkotmányát az idők szellemének és a nemzet óhajának megfelelően módosítani. A királyi kegyekre vadászó akarnokok pedig vagy belenyugosznak nemzet egyetemének akarataiba, vagy nyom nélkül fogja őket elsöpörni az áradat, — de az alkotmány revízióját okvetlenül meg kell csinálni...

Ismét papirtalpu cipők a Ház asztalán

Egy zsidó-szállító cég üzelmel — Szerényi kirohanása a kormány ellen

Budapest, nov. 30. (N. St. tel. j.) A nemzetgyűlés mai ülését háromnegyed 11 órakor nyitotta meg *Radvosky* István elnök. Az elnöki előterjesztések után áttértek a napirendre, amelyen a Pénzüntézet Központól szölv törvényjavaslat szerepelt *Iklódy-Szabó* János előadó ismertetésében.

A javaslathoz *Szerényi* József báró szölv hozzát, aki elmondotta a Pénzüntézet Központ történetét és azt a küzdelmet, amelyet annak idején ellene folytattak. Most azonban elégtételt kell adni az intézetnek, mert azok az aggodalmak, melyek ellene felmerültek, alaptalanoknak bizonyultak. Örömmel állapítja meg, hogy ez az egyetlen gazdasági irányú javaslat melyben nincs kereskedelemellenes tendencia. *Az a kereskedelemellenes irányzat ugyanis, amely náunk lábra kapott komoly katasztrófvá fenyegeti az országot.* Az egész kereskedelem Budapestről Bécsbe tereledött s oda jutottunk, hogy a keresztyén nemzeti alapon álló *Baross-Szövetség* olyan eszközöz kívádn nyulni a kereskedelemellenes irányzat következtében, hogy felszölvította a budapesti kereskedőket, zárják be egy napra üzleleiket tüntetésül az ellen az irányzat ellen, amelyet a mai kormány folytat. (Közbeiktatások: — A láncokereskedők érdekében beszél!)

A pénzügyminiszter javaslatának homlokterébe állítja a kötelező revíziót. Megemlíti, hogy Nagy-Magyarországon 12 milliárdra rugott az a pénz, amelyet betétként a pénzüntézetek kezeltek 1917. végén. *A mai Csonka Magyarország területén maradt pénzüntézetek 8 milliárd esik Budapestre, vagyis a vidéki pénzüntézetek a Postatakarékpénztárt leszámítva, mintegy 3 milliárd magánvagyonot kezelnek minden lényegesebb ellenőrzés nélkül.*

Miniszter korában ő elrendelte az összes háborus szervek rendszeres ellenőrzését, de ezt az intézkedését a forradalomkítörése megsemmisítette. 1919. augusztusa óta ezek az intézetek nem kerültek rendszeres ellenőrzés alá, s ezt határozottan kifogásolja.

Azután szölv a Haditermény r. t.-ről, mely elsőrendű intézménye volt az országnak. (*Spankovic* János közbeiktalt: — Merőnylet volt a nemzet ellen azt megcsinálni!) Kijelenti, hogy helyesnek tartaná, ha a Pénzüntézet Központot egyesítenék a Postatakarékpénztárral! A javaslatot elfogadja.

Utána *Enns* Sándor szölv föl és polemizál Szerényivel, aki azt mondotta, hogy a parlament kereskedelemellenes tendenciát követ. (*Erek* Károly közbeszölv: — Mert a panamákat üldözi! Szerényi fölugrik helyéről s azt

mondja, hogy ő maga volt a panamák leglelkesebb üldözöje!) *Enns* megállapítja, hogy nem találja ezt a parlamentet kereskedelemellenes irányúnak, ellenben azt igenis látja, hogy a kereskedelem Bécsen is tulmegy s a kereskedők tulkapása abból áll, hogy kimennek a külföldre, ahol idegen valutákban helyezik el árúikat és így állami támogatással menőülnek az adózás elől. Folyton szaporódnak a hatalmi körök s az állampolgárok már alig mozdulhatnak miniszteri engedély nélkül. Kifogásolja, hogy a költségvetés még ma sem került napirendre. Azt látja, hogy minden ötödik ember ebben az országban az államtól kapja fizetését. Vegyük elő a seprőt és seperjük alaposan. (*Friedrich*: — Pénzügyi anarchia lesz az országban!) Kéri a kormányt, hogy tájékoztassa a Házat kereskedelmi politikájáról. A javaslatot elfogadja.

Miuthogy több szölv nem jelentkezett, az elnök a vitát berekesztette. Majd *Korányi* Frigyes báró pénzügyminiszter válaszolt a felszölvásokra és kijelentette, hogy a pénzügyi tárcát csak úgy vállalta el, ha az összes adótörvényeket keresztölviheti. Tisztában van azzal, hogy a nehézségek folyton szaporódnak. Ennek a törvényjavaslatnak nem az az intenciója, hogy egyes bankoknak privilégiumokat adjon. Hosszasan foglalkozik Szerényi és *Enns* Sándor beszövedivel és kéri a Házat, hogy a javaslatot fogadja el. Azután a nemzetgyűlés a Pénzüntézet Központól szölv törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben is elfogadta.

Öt perc szünet után *Palfy* Dániel mondotta el tegnapi elmaradt interpellációját, amelyben szövedeszi, hogy a *Schnitzer* fele akció a tisztviselők számára 100 millió értékű cipőt rendelt Cseh-Szlovákiában és mellözte a magyar iparosok ajánlatát mert ő százalékkal drágább volt. A cipők most megérkeztek és kitént, hogy ha a minőségi differenciákat vesszük figyelembe legalább is 20 százalékkal drágább lett a cseh cipő, mint a magyar iparoské. Szöved tett egy másik cipőszállítási akciót is, melynél az állam adta az anyagot és a szállító zsidó cég mint már máskor is, a cipők talpait és egyes részeit papirból készítették. A Ház asztalára néhány pár cipőt tett le, amelyekről megállapítják a képviselők, hogy papiros talpuk és papiros nyelvük van.

Rubinek Gyula kereskedelmi miniszter emelkedik ezután szölvásra és kijelenti, hogy nem ad érdemleges választ az interpellációra, de szölv vizsgálatot fog indítani a papiros-cipők ügyében. A Ház a választ tudomásul vette mire az ülés véget ért.

Az ébredők visszakapták akciószabadságukat

A kormány helyreállítja az EME autonómiáját

Budapest, nov. 30. (Nemz. St. tel. jel.) Az ébredő magyarok egyesülete és a kormány között teljes megegyezés jött létre és pedig a következő alapon: A kormány felmentette állásától dr *Heifner* miniszteri biztost és helyébe *Tomsányi* Kálmán miniszteri tanácsost nevezte ki. Az új miniszteri biztos a ma délután tartott választmányi ülésen közölte a kormány feltételeit, amelyek mellett az egyesület működésének újból megkezdése megtörténhetik. E feltételek a következők: Az egyesület tartozik tagjait revízió alá venni, tehát az oda nem való elemeket kizárni, a pénzke-

zelést is revízió alá venni, s végül alapszabályait olyképmódosítani, hogy azokban magánakciókról ne legyen szó. Amennyiben az EME ezen kikötéseket teljesíti, a kormány azonnal visszaadja az egyesület teljes autonómiáját. Az EME. elnöke: *Szencsényi* György a mai ülésen kijelentette, hogy az egyesület a kormány feltételeinek mindenben alá veti magát. Hlyképm a kormány és az Ébredők Egyesülete között teljesen létrejött a kiegyenlítődés és így az egyesület a jövőben is folytathatja nemzeti szempontból annyira szükséges működését.

Az amerikai árzuhanások

Newyork, nov. 27. Nehéz pénzü bankárok ültek össze Washingtonban és tanácskoztak a világ pénzügyi helyzetéről, s arról: miként lehetne az általános pénzügyi válságot megszüntetni? A tanácskozások nem vezettek eredményre, s a pénzemberek hosszas megbeszélések után szétszéledtek a szélrózsa minden irányába és semmivel sem lettek okosabbak, mint azelőtt, s amit magukkal vittek, egyedül az a bizonyosság volt, hogy „semmi bizonyosat nem tud az ember.” de hogy a tanácstalanság evangéliumának ezt a kiterjesztését a helyzet szanalására és az idők orvoslására nem lehet kihasználni, az bizonyos. Egy dolog felől mindazonáltal mégis megbizonyosodtak az amerikai pénzemberek, s ez az, hogy ha Közép-Európát összeomlani hagyják, ők bizonyára megértik valamit, de kétséges: lesz-e abban a helyzetben, hogy *tul* éljék azt? Felvetődött tehát ismét közöttük az elszegényedett Európának nyújtandó hitel és anyagszállítás gondolata, s ehhez a kérdéshez hozzászólt Benson admirális, az Unió bajóbizottságának elnöke és elődje Edward Hurley is. Mindketten mint értékes és ügyes szervezők ismeretesekek és olyan információkra tettek szert, mint eddig még senkinek.

— Nincs mit csodálni azon, — mondták, — hogy minden érdekeltnek, kinek egy pár milliója van, főfoglalkozása ma a fejtörés, mert Londonból nap-nap után nyugtalanítóbb hírek érkeznek. A legrémítőbb és legnyugtalanítóbb az a jelentés, hogy az *áru értékek Londonban oly rohamosan esnek hogy nemsokára a háború előtti nivón lesz a megélhetés költsége* S kárörvondésből-e, vagy épp az ellenkezőjéből figyelmeztetik az amerikaiakat: ti is így fogtok hamarosan járni!

— A közszükségleti cikkek és élelmiszerek arai az elmúlt héten rohamosan estek Londonban. A cukornak például néhány hét előtt még 30 cent volt fontja, — ma ugyanazt 10 centért utána dobják az embernek. Ez mindenesetre árzuhanásnak látszik, de csak látszik, mert a háború előtt sem fizettünk 3 és fél font cukorért (1575 gr.) 16 centnél többet. A déli vidékeken nem tudnak mit csinálni a fagyapottal, amit eddig Európába exportáltak. Ki nem vihetik, mert Közép-Európa nem tud fizetni. Arról pedig, hogy hitelt bocsássonak az európai országok rendelkezésére az amerikai fagyapot megvételéhez, Washingtonban mit sem akarnak tudni. Állítólag nincs reá pénz, valójában azonban szép összegű felesleges millióik vannak arra, hogy ázsiai ezüstöt vásároljanak. Érthetetlen ez az eljárás, mert az ázsiai ezüsből Nagy-Britannia gyarapszik az Egyesült-Államok rovására. Eppen úgy, ahogy nem tudnak délen mit kezdeni a gyapot-terméssel, nincsenek tisztában Kalifornia lakói afelől: mit tegyenek a gazdag szilvatermésért ma, amikor az alkohol ördögét állítólag már megfojtották...

— Az árak sülyednek és ez időszerevé teszi az összes ismert félelmetes és kevésbé félelmetes velejáróit az átmeneti gazdasági pangásnak. Karácsony előtt ez aligha fogja magát katasztrófálisnak éreztetni, új év után azonban sok ujdonságra számíthat az ember, amelyek között nem utolsó lesz a fizetésképtelenségek rovata sem. A karácsonyi ünnepek miatt még mindenesetre sok pézt fognak piacra dobni, mert még legnagyobb részt van belőle, de tudni kell, hogy sokkal több pézt fognak kiadni, mint amennyi egyes pénzpiacoknak kívánatos. Így bizonyos hiány fog előállni, egyeseknél lehet, hogy csak pár dollár lesz az, de Amerika levélszekrényében mégis mutatkozni fog a hiányzó összeg...

— Az amerikai árzuhanások közvetlen oka mégis csak az, hogy tulsok készlet van magánosok kezében természetesen relative, mert valójában az utóbbi hónapokban milliók kényserültek nemcsak kívánságaikat elnyomni, de szükségleteiket is korlátozni a túl magasárak miatt. Ez az állapot uralkodott többé-kevésbé

az egész világon, s amint Közép-Európát is hatalmába kerítette, az amerikai gyapot piacon egész különösen éreztette hatását.

— Millió és millió értékű fagyapotot égettek el az utóbbi időkben a délvidéken, hogy magasabb árak érjenek el. De ezzel a mesterséges készlet-fogyasztással egészen hamis ideát követtek, mert a valóságban amugy sincs túlprodukción a fagyapotban, amit legjobban Németországban, Ausztriában és Magyarországon tudnak, hanem inkább termelési hiányok, árukban, amelyeket a gyapotért szoktak cse-

rébe adni. A közelmúlt nemzetközi gazdasági eltolódásait éppen az okozta, hogy máról-holnapra sem lehetett a gazdasági viszonylatokban egyensúlyt tartani, minthogy egyik oldalon sok volt a tehermentesség, a másikon sok a megterhelés. Akadémikus szempontból nézve a világ gazdasági egyensúlya nemsokára helyre fog állni bizonyára, de a börzék nem a világ-bölcsesség melegágyai és így sajnos át kell élnünk azt is, hogy az irántuk való ellenszenv a legszélesebb rétegekre fog kiterjedni mindaddig, míg a világ lassan-lassan kibontakozó gazdasági megújulása kellő értékűre nem szállítja őket... Az áremelkedés, az árzuhanás is ma az ő kezükben van!

Gyujtogatnak a sinfeinek

Páris, nov. 30. (N. St. t. j.) Liverpoolban a kikötőben és a gyapjuraktárban egyidőben több helyen tűz ütött ki. A gyujtogatást a sinfeinek okozták. Egyszerre harminc helyen támadt tűz. A sinfeinek még az oltási munkálatokat is megzavarták revolver-lövésekkel. Több embert megöltek és megsebesítettek. A kár óriási.

Hugo, nov. 30. (N. St. t. j.) A sinfeinek előre várt támadása megkezdődött. A gyujtogatást is előre bejelentették. A kár óriási. Több letartóztatás történt.

Szerződés a Cunard hajózási vállalattal

Budapest, nov. 30. (N. St. t. j.) A belügyminiszter a kivándorlási tanács véleménye után engedélyt adott a liverpooli „Cunard” hajózási társaságnak arra, hogy a ki és bevándorló magyar állampolgárokat állami felügyelet mellett szállítsa. A társaság kötelezettséget vállalt, hogy mindenütt aláveti magát a magyar törvényeknek s teljes mértékben elismeri a belügyminiszter ellenőrzési jogát. A Cunard társaság magyarországi képviselővel Bornemisza Lipót bárót, volt főispánt bízta meg.

Ellentétek a görög kérdésben

Páris, nov. 30. (N. St. t. j.) Leygues francia miniszterelnök vissza utazott Párisba. Elutazása előtt az olasz külügyminiszterrel tanácskozott. Az olasz kormány pártolja Konstantin visszatérését, de helyesli a sevresi szerződés megváltoztatását is.

Zürich, nov. 30. (N. St. t. j.) A görög kérdésben a francia álláspont annyira ellenkezik az angol állásponttal, hogy kompromisszum

megkötését kizártnak tartják. A francia miniszterelnök párisi visszatérését diplomáciai sakkuzásnak tartják.

London, nov. 30. (N. St. t. j.) Londonban kedvezőtlen benyomást okozott a francia miniszterelnök visszahívása.

Athén, nov. 30. (N. St. t. j.) Az athéni francia követ minden előkészületet megtett az elutazására.

Keresztyénszociálista pártértekezlet

Budapest, nov. 30. (Nemz. St. tel. jel.) Az Egyetem-utcai pártkörben a keresztyénszociálisták Haller István vezetésével értekezletet tartottak, ahol a parlamentben felvetett királykérdéssel is foglalkoztak. Az értekezleten Szmracsányi György tiltakozott azon vádak ellen, mintha ő királypucos előkészítésével foglalkozna, s szemenszedett rágalomnak minősítette a személyével kapcsolatos híreket. Az értekezlet kimondotta, hogy az ország súlyos és nehéz helyzetére való tekintettel, de a külpolitikai tájékozódás szempontjából is *nem tartja időszerűnek, hogy a királykérdésben döntsön.*

A munkásbiztosító pénztár reformjáról szóló javaslatot elsőrendű szociális szükséglete miatt mielőbb törvényerőre akarják emelni. Béndrd Ágoston miniszter végül bemutatta Tomory képviselőnek sajátkezü levelét, amelyben segédtitkári előléptetését kéri.

Választások Jugoszláviában

Bécs, nov. 30. (N. St. t. j.) A jugoszláv képviselőválasztáson eddig beérkezett jelentések szerint megválasztottak 36 radikális, 26 demokratát, 12 agrárparasztot, 12 kommunistát, 1 Ribar pártit.

Kizárják Ruppertéket

Budapest, nov. 30. (N. St. t. j.) A kormányzópártban mozgalom támadt, hogy Drózdly Győző, Kerekes Mihály és Ruppert Rezső ellen kizárási indítványt terjesszenek elő. Erre a hírre Drózdly és Kerekes bejelentették kilépésüket s így a pártértekezleten egyedül Ruppert Rezső ellen fogják beadni a kizárási indítványt.

Prohászka Csilléry mellett

Kaposvár, nov. 30. (N. St. t. j.) A jelenleg Kaposváron tartózkodó Prohászka Ottokár kijelentette, hogy az a vád, mintha a sárbovárdi választókerületben a papok a szószékről a protestáns Csilléry András ellen biztatnák a népet, nem felel meg a valóságnak, sőt épen az ellenkezője igaz. Ő maga kérte a választókerületben levő katolikus papokat, hogy támogassák Csilléryt, akinek intrazigens keresztyén politikája közismert, s az is, hogy az ellenforradalomban is tevékeny részt vett.

Tárgyalás az osztrákokkal

Bécs, nov. 30. (Nemz. St. tel. jel.) A Presse írja: Az osztrák-magyar budapesti, kölcsönös kereskedelmi s a forgalom szabályozásáról folytatott tárgyalások olyan megegyezésre vezettek, amelyek alapjául szolgálnak a további megbeszéléseknek. A vasut politika kérdésében december 4-én, a kereskedelmi politika kérdésében december 9-én kezdik meg a tárgyalásokat Bécsben. A kereskedelmi kapcsolat tekintetében az a törekvés, hogy olyan kontingentális szerződéseket kössenek, mint amilyen már Jugoszláviával és Romániával létesült. Budapestten megegyeztek abban, hogy a bécsi értekezlet alapját a román kereskedelmi szerződés fogja alkotni.

Budapest, nov. 30. (Nemz. St. tel. jel.) Rubinek Gyula kereskedelmi miniszter december 7-én Bécsbe utazik, hogy a Magyarország és Ausztria közötti gazdasági tárgyalásokat megkezdje s rövid időn belül befejezze.

Az ÉME választmányi ülése

Budapest, nov. 30. (N. St. t. j.) Az Ébredő Magyarok Egyesületének választmányát Szmracsányi György ma délutánra érkezőre hívta össze.

**Gazdasági gépek, eszközök
szekerek legolcsóbban az**

Allami Gépakciónál

vásárolhatók,

(Parkamera épülete.)

Debreczen, Verhőczy-utca 2. sz.

HIREK

A szászok

kapával-kasával verték szét az oláh bizottságot, mikor Keresztény szigeten földjüket mérte szét a „vitéz” hadsereg katonái számára, — a Székelyföldön súlyos börtönre ítélték tíz székely legényt, mert fekete zászló alatt vonultak az oláh sorozó bizottság elé; — kincses Kolozsvárt hajdítépi az oláh prefektus, mert a házakra kitérített oláh-zászlót esőben hóban kinnhagyják a háztulajdonosok, hogy hamarosan elnyűjék; — Bukarestben remülten konstatálják a honatyák hogy „nagy” Románia milliárdokat fizet rá Erdélyre és önkös rettegésben él miatta. Szóval: ha akarják, ha nem a bukaresti bockoros kappanoknak előbb uióbbjába kell látniok, hogy nem olyan édes a leszakított gyümölcs amilyennek gondolták! Be má-ként képzelték is ők a „felszabadított” Erdély hálás ragaszkodását és boldog együttérzését... Kezdenek rajönni és tisztantolni már: a lelketlen mostohák által hozzáderőszakolt gazdag menyasszonyoknak csak a teste és vagyona esett halmukba — a szíve és a lelke azonban undorral fordul el tőlük S minden erőszakoskodás ducára is magyar marad Erdély és hű az ezeréves anyaországához, akinek számára érik a gyümölcs, egyre érik...

— **Hubert Ottó** főispán, aki pénteken reggel utazott a fővárosba, az esti vonattal hazatért.

— **Haller István Debrecenben.** Mint értesülünk, **Haller István** vallás- és közoktatásügyi miniszter holnap Debrecenbe érkezik. A miniszter kíséretében lesznek az egyetemi építkezési bizottság tagjai.

— **Hajdúvármegye téli közgyűlése.** Hajdúvármegye december 14-én tartja rendes téli közgyűlését, ezt megelőzőleg december 13-án a közigazgatási bizottság és számonkérőszék, 15-én és 11-én az állandó választmány tartást.

— **Komárom felirata,** Csonkakomáromvármegye felirt a nemzetgyűléshez, hogy gróf **Károlyi Mihályt, Hock Jánost** és társait hazatérésért helyezze vád alá. **Károlyi Mihály** vagyonát pedig kobozza el. A feliratot pártolás végett megküldte Debrecen városának és Hajdúvármegyének is.

— **Változás a debreceni üzletvezetőség vezetésében.** Schindler Vilmos kir. tanácsos, üzletvezető saját kérelmére nyugdíjba vonul s a hivatal vezetésétől a mai nappal megvált. Schindler üzletvezetőnek távozása alkalmával a kereskedelmi miniszter és az államvasutak igazgatósága elismerését nyilvánította. Az üzletvezetőség vezetésére a kereskedelmi miniszter **Garda Dezső** eddigi üzletvezetőhelyettesét rendelte ki, aki erre eddigi szolgálataival kiváló érdemeket szerzett. **Garda** üzletvezető a hivatal vezetését ma át is vette.

— **Adakozás a menekülteknek.** Az elmúlt héten a menekültek részére a következő adományok érkeztek. A kereskedelmi Csarnoktől Údényi Nándor elhunyt alkalmából koszoru megajátás címen 400 korona. Surányi Központi kávéház tulajdonostól 540 korona. Bakóczy Gáboról 100 korona. Varrai János hadnagyól 15 korona. Sesty Lajosól 20 korona. Apolló mozi heti adománya az 50 pengyven mozi pengyven kívül 200 korona. A nemes szivű adakozóknak háttás köszönetet mond az O. M. H. debreceni kirendeltsége.

— **Az iparvasutak építése.** A halápi és gati iparvasutak műtanrendőri bejárását szombaton tartották meg a vasuti és hajózási felügyelőség kiküldöttjének vezetése alatt.

— **Friedrich István lakásügye.** Budapestről jelentik, hogy abban az érdekes kilakoltatási ügyben, mely Friedrich ellen indult, ma hozott ítéletet az udvarnagyi bíróság. Tudvalevő, hogy Friedrich még miniszterelnök korában szerződés szerint lakást kapott a Várban s azt ma is bírja. — Miután a lakásra a kormányzósnak is szüksége van, felszólítást kapott Friedrich, hogy a lakást bocsássa vissza, de ő ragaszkodott a lakáshoz, arra hivatkozván, hogy azt mint magánember, magánlakásul bérelte ki. Az udvarnagyi bíróság ítéletileg arra kötelezte Friedrichet, hogy május 1-éig ürítse ki és bocsássa vissza a lakást, mert különben kárhatalommal lakoltatják ki.

— **Halálozás.** Vettük a következő gyászjelentést: Mélyszéges tájadalommal tudatjuk szerető jó édes anyánk, anyósunk, nagymamánk, testvéreim, sógornóm, nagynénénk és jó rokonunk **Özv. Török Gáborné** Pasch Ludovika áldásos életének 75-dik, özevegységének 5-ik évében folyó hó 29-én délután fél 7 órakor bekövetkezett csendes elhunytát. Üdvözült halottunk földi részeit december hó 1-én, szerdán délelőtt 11 órakor fogjuk Péterfia utca 61 számú házunktól, a római katolikus egyház szertartása szerint tartandó beszentelés után, a Péterfia utcai temetőben végső nyugalomra helyezni. Az engesztelő szentmise áldozat az elhunyt lelkiüdvéért december hó 3-án 8 órakor fog az Egek urának bemutatni. Debrecen, 1920 november hó 30. Áldás és béke poraira! Gyermekai: Gábor nejevel, Elemér, Aládár, Tibor nejevel, Margit, Unokái: Török Böske, Laci, Ilka, Tibor, Gábor, Jenő és Éva. Testvére: Antonia férjével Botos Lajossal és gyermekeik. Közeli és távoli rokonaink nevében is.

— **A masamód ifokzasos halála.** Budapestről jelentik, hogy **Weisz Annie** ügyében a rendőrség tovább folytatja a vizsgálatot. Ma kihallgatták a letartóztatásban levő **Heller Oszkár** öccsét, valamint anyját. Mindketten tagadnak, de ellentmondásba keveredtek. **Andorffy Ida** színésznő bejelentette a rendőrségnek, hogy **Faludi István** színész, aki **Hellerrel** bizalmas viszonyban állott, — hipnotizálással foglalkozik. **Faludi** sokszor dicselkedett, hogy sajátos erőt tud gyakorolni, amellyel még gyilkosságra is tud csábítani. A főkapitányság ma beidézte **Faludit**, akinek kihallgatását ma délelőtt kezdték meg.

— **Mibe kerül a hadikávé?** A közlelmezési miniszter a hadikávé gyári árát 27, nagykereskedők részére 29,5, a közönség részére pedig 33 koronában állapította meg.

— **Pezsgőgyárosok a pezsgőadó ellen.** A pezsgőgyárosok a budapesti kereskedelmi és iparkamara útján kifogást emeltek a debreceni pezsgőadóról alkotott szabályrendeletnek, több, rájuk sérelmes rendelkezése ellen. A budapesti kamara megkereste Debrecen városát, hogy a szabályrendelet sérelmes szakaszait módosítsa, mert az káros a magyar pezsgőiparra.

— **A zsidó „Miriam” leányegyesület** vagyonát a menekültek kapták, az egyesület feloszlása után. Most érkezett le a polgármesterhez a belügyminiszter jóváhagyó rendelete.

— **A román megszállás indirekt kárai.**

Azokat a károkat, amelyeket a románok a megszállás tartama alatt okoztak, már az egész ország területén összeállították. Az anyag most van feldolgozás alatt, úgy hogy mire a jóvátételi bizottság megérkezik, az egész komplexumot rendelkezésére lehet bocsátani. A közvetlen elkövetett károk mellett azonban még a közvetlen károsodást is össze fogják írni, legalább is erre vall az az írtat, amelyet a kormány nemrégiben intézett az érdekképviseletekhez, amelyben felszólítja őket, hogy a megszállás tartama alatt okozott indirekt károsodásokat is állítsák össze. *Ilyen károsodásként szerepel elsősorban az elmaradt haszon amelyet például azáltal okoztak, hogy valamely gyárból nélkülözhetetlen gyártási készüléket mozdítottak el. Ezzel nemcsak a géptermeletől fosztották meg a gyárat, hanem a géptermeletől is amely sok esetben az anyagnál is nagyobb értéket jelent. A Gyosznál most áll feldolgozás alatt a kárfelvétel, amely pár héten belül befejezésre kerül.*

— **Rendőri hírek.** **Falopás.** Tegnapelőtt este az egyik rendőr járőr a Keresztési-utca 3. szám alatt **Török Zoltán** falopáson érte. Felköltötték **Nagy Sándort**, a Keresztési-utca 3. számú ház tulajdonosát, aki legjobb barátjának mondta **Török Zoltán** akit bekísértek a rendőrségre és eljárást indítottak ellene. — **Lopás.** **Nrábel Henrik** bagaméri csendőri őrmestertől **Lakatos Zsófia** cselédjének aranygyűrűjét ellopta. **Lakatos Zsófia** bekísérte a rendőrségre s valószerű, hogy a nyomozás lefolytatása után illetőségi helyére **Ujpestre** toloncolják.

— **Bélelt bőr, krümes, trikó és kötött** keztyűk, fésűk, illa.szerék, friss gummi-árúk, harisnya- és fuszeklitartók, nadrágtartók érkeztek **Vitáriusnál.** Piac-utca 16.

KIS HIREK

— **Megjengyegetik Görögországot** azzal, hogy a rá nézve kedvező török békeszerződést megváltoztatják. Így akarnak nyomást gyakorolni rá, amiért ragaszkodik **Kónstantin királyhoz.** Anglia szabad kezet ad Görögországnak a trónkérdés megoldására.

— **Rettenetes robbanás történt** Szentpéterváron a vízműveknél, aminek következtében az orosz főváros teljesen víz nélkül van.

— **Mindennek rohamosan megy lejjebb az ára** Amerikában, a dollárnak abnormálisan magas árfolyama következtében.

— **A marhavész következtében nem szabad** behozni, nem csak a szarvasmarhát, juhot és kecskét, hanem ezeknek termékeit, valamint takarmányt és istállóeszközöket sem.

— **Báthory István néve keresztelték** a lengyelek első kereskedelmi hajójukat, amit most bocsátottak vízre **Danzingban.** A nagy magyart most is legnagyobb királyuknak vallják lengyel barátaink.

— **Községi takarékpénztárakat állítanak fel** egymás után a magyar városok. Legujabban **Szabadka** hozott ily értelmű határozatot. Hát Debrecen?!

— **Huszezer dollárt kap** **Dohnányi Ernő** két hónapos amerikai hangversenykörutért. Körülbelül 150 ezer korona esik egy napra.

— **Lejebb ment a kenyér ára** **Szegeden.** Kilója 26 koronáról 15-re, mert **Orosz** házáról viszik oda ezen az áron, úgy hogy a szegediek is kénytelenek voltak leszállítani az árakat.

— **Sikkasztott a magyarfaló cseh tanfelügyelő** **Komáromban.** Százezer cseh korona hivatalos pénz ragadt a kezéhez az irni-olvasni is alig tudó cseh-pimasznak.

— **Hatvan ezer embert élelmeztek** eddig a bécsi népkonyhák. Most azonban a nagy lisztinség következtében lefoglalták a lisztkészletét, száznegyven vagont, az egész lakosság közt való kiosztásra, úgy hogy a népkonyhákat rövidesen be kell zárni.

— **A magyar-osztrák gazdasági tárgyalásokat** folytatják a jövő héten **Bécsben.** Már eddig is több kérdésben megegyezés jött létre. Érme- és értékszerződés kötését is megkíséreltik, ami, ha sikerül, meg fogja könnyíteni a bankprobléma megoldását.

— **Az oláh-barát szabó legény.** Tegnap délután tárgyalta a törvényszék gyorsított ötös tanácsa **Ujfalussy József** törvényszéki bíró elnökletével **Mayer Rudolf** szabó-legény bűnügyét. Ez a Mayer a román megszállás alatt erősen román barát volt, s mikor ez év márciusában a románok innen kivonultak, a román trénnel ő is kivonult, majd bockoros barátival **Vámospércsre** ment ahol fegyveres román katonákkal arra kényszerítette a községi főbíró, hogy a román katonaság részére kocsit lovat és élelmet adjon. Ezért Mayer Rudolf hűtlenség büntetése miatt ült a vádlottak padján. A vádat **Mező Sándor** királyi ügyész képviselte. Több tanút hallgattak ki, nevezetesen **Bányai Lajos** főbíró, **László Lajos** és **R. Nagy József** vámospércsi lakosokat, akik terhelőleg vallottak. — A bíróság dél után fél 5 órakor hivatalból a bizonyítás kiegészítését rendelte el.

Csizmadia pártja beolvadt

Budapest, november 30. (N. St. t. j.) **Csizmadia Sándor** nemzetgyűlési képviselő, a magyarországi munkáspárt elnöke, pártjával együtt belépett a nemzeti munkáspárt egyesületek blokkjába, amely az összes nemzeti alapon álló munkáspártokat egyesíti magában.

Musztafa Kemal megverték

Athén, nov. 30. (Nemz. St. t. j.) A görög csapatok megverték **Musztafa Kemal** csapatait és erélyesen üldözik a pánik-szerűen menekülő ellenséget.

Napsugár műanyag-árverésére még és holnap elfogad régi vagy modern művészeti tárgyakat a Napsugár kiadóhivatala: Piacz-utca 10. I. emelet.

Arverés ugyanott f. hó 4-én és 5-én délután 3 órától kezdve. Az érdeklődők az aukció tárgyait 3-ikán egész nap megtekinthetik.

A jótékony nőegylet vasárnap délelőtt választmányi ülést tartott, melynek főtárgya az egyet tulajdonát képező Váradi Szabó-féle, Széchenyi-utca 6. számú ház eladásának ügye volt. Miniszteri rendelet folytán, mint alapítvány, nyilvános árverésen kell, hogy eladassék, ami meg is történt, de a kívánt eredmény nélkül járt. Utóajánlatok tételére azonban a határ időt meghosszabbította a választmány és erre két (kettő) betét állapított meg. Figyelmeztetjük tehát a közönséget az értékes nagy házra és telekre. Bővebb felvilágosítás dr. Ádor Dániel ügyvéd uránál, a kollégium ügyészi és számvevői földszinti helyiségében szerozható. A Baross-utcaán özv. Vértessy Lajosné-féle házat is eladóvá tette a nőegylet, eziránt ugyanott lehet érdeklődni.

Ujabb részletek a fűzesabonyi rablógyilkosságról. Mint közelesen megírtuk egy titokzatos női hullát talált a fűzesabonyi csendőrség járőre a fűzesabonyi országot mellett elterülő gödrökben. Ez ügyben nagy apparatussal nyomoz a csendőrség a rendőrséggel karöltve. A nyomozás során bebizonyosodott az a tény, hogy a meggyilkolt asszony Budapesten ült vonatra. Hatvanban felszállt a nő fülkéjébe egy veres bajusszu, jól öltözött, hátizsákos körülbelül 65 évesnek látszó férfi, aki a nőt Fűzesabonyban a vonatról lecsalta és agyonverte, majd kifosztotta. A rendőrség a csendőrséggel együtt erélyesen nyomoz s már nyomában van a gyilkosnak.

Színház

Rácz Ada fellépte. A Csokonai színházban hétfőn este lépett fel először a betegségéből felépült Rácz Ada a „Debreczenbe kéne menni” című operett Lotte-jában. Rácz Ada alakításával, énekével és táncával igyekezett a legszebbet nyújtani, azonban úgy vettük észre, hogy még erősen érezheti a lábfájás gyötrelmeit. Egyébként a jól perdülő előadást telt ház nézte végig.

A színházak és mozgószínházak közleményei.

Szerdán, december 1-én (C) bérletben Debreczenbe kéne menni.

Csütörtökön lép föl először a Csokonai-színház drámai hősnője, Kónya Gizella az „Ocskay brigadéros” Ilona szerepében. A címszerepet Kardoss Géza játssza. Az előadás A) bérletben megy.

Pénteken, december 3-án a Csokonai-est gyönyörű programját ismétli a színház a B) bérletnek. Erre az előadásra a köztisztviselők 50% kedvezményben részesülnek.

Alkohol egy elhibázott élet tragédiája, 6 felvonásban. E filmet, mely tele van szépséggel és művészettel, ne mulassza el senki. Ma utoljára az Urániában. Előadások 5 és 7 órakor.

Jókai Mór regénye, a Névtelen vár esodálatos szépségeivel fog filmen meglepvenedni és ez ünnepi előadást jelent, mert Jókai esodálatos fantáziája művei mindnyájunk szívéhez oly közel vannak, hogy örülnék ezt filmen is élvezhetni. Az Apollo esütörtöki Jókai előadásra jegyelővétel délelőtt 10—12-ig.

Az V-ik osztály diáktörténet négy felvonásban, bemutatja esütörtökön az Arany bika mozi. Irta: Falk Richár. A diáktörténet minden bájos romantikája és szépsége érvényesül ebben a filmben, mely Budapestnek ezidei legnagyobb slágere. A közönség szeretetét a romantikához nem bizonyítja semmi sem jobban, mint hogy Budapestre az V-ik osztály előadásai mind telt házak előtt lettek bemutatva. Jegyelővétel az Arany bika mozi pénztáránál esütörtökön délelőtt 10—12-ig.

Lóth Ila szereplése az V-ik osztályban szenzációs.

Rose nyelviskola

Széchenyi-utca 42. sz.

Törvénykezés

Tolvaj cigányasszony. Régi ismerőse a törvényszéknek Lakatos Kálmáné Milák Etelka az enyveskezü cigányasszony. Lakatos Kálmáné Hajduszovátón lakik, tizenkét gyermeke van, foglalkozása sármunkás. Egyizben orgazdaságról 5 napra, lopásért pedig 1916-ban két hónapra, 1918-ban pedig egy hónapra volt ítélve. Ma ismét lopásért állott a bíróság előtt, Szovátón bement Mészáros Imrénéhez kéregetni. A szobában azonban senkit sem talált, mire felhasználva az alkalmat, elemelt egy alszokonyát. A mai tárgyaláson mindent tagadott a cigányasszony. A bíróság Eöry Kálmán kir. ügyész vadbeszéde után hat hónapi börtönrre ítélte. Ugy az ügyész, mint a cigányasszony fellebbezett az ítélet ellen.

Elítelt méztolvaj Bodnár András hajduböszörményi lakos 1920 április havában három hajduböszörményi gazdától három kaptár sejtetett és mézet lopott el több mint kétezer korona értékben. Ma ítékezett felette Nagy Kálmán elnöklele alatt álló tanács. A perbeszéd után egy hónapi fogházra ítélte Bodnárt a bíróság. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, míg Bodnár és védője fellebbezett.

Eladó ingatlanok:

Paragó-utca 6 szobás esines kis ház,
Maróthy-utca 4 szobás esaládi ház,
Sestakert, Andrassy-uton 909 négyesögről esálló,
Csapókert, Irén-utca 3 szobás új ház
DEZSŐ L. irodája Maróthy-u. 9.

Valutaárfolyamok

Budapest, nov. 29. (Nemz. St. tel. jel.)
A budapesti tőzsdén ma a következő árfolyamokat jegyezték. Zürich 140, Napoleon 1445 1585, font 1725—1750, dollár 490—503, francia frank 2940, márka 755, rubel 305—309, lei 722—747, szokol 590—600, svájci frank 80—81, korona dinár 1405—1375, francia dinár 1400—1380, lengyel márka 102.

Dollárt és más idegen pénzt, aranyat, ezüstöt legeslegdrágábban
VCSX Simon György
DEBRECZEN, Kossuth-u. 11.

24804—920.

Hirdetmény

M. kir. belügyminiszter urnak 1920. évi november hó 15-én kelt 75875—1920. VII. a. sz. körrendelete alapján — a városi Tanács felhívja Debreczen város területén 1918. évi október 31-től — 1920. évi március 15-ik napjáig terjedő időn belül alakult és kormányhatóságilag láttamozott alapszabályokkal bíró Egyesületeket, miszerint a megalakulásoktól 1920 november hó 15-éig terjedő időre vonatkozó részletes számadásaitat f. évi december hó 10-ik napjának déli 12 órájáig a polgármesteri hivatalhoz okvetlen terjesszék be és egyidejűleg jelentsék be elnöksögrük, illetve tisztikaruk tagjait, különösen az utalványozó, pénztárkezelő és ellenörző joggal felruházott tisztviselőket, név, foglalkozás és lakhely szerint megjelölve.

Azok az Egyesületek, amelyeknek az alapszabályokon kívül attól eltérő külön ügyrendjük vagy belső szervezeti szabályzatuk stb. is van, amelyeket kormányhatósági láttamozás végett még nem mutattak be, ezeket a jelzett időn belül szintén terjesszék be és további működésükben — a még nem láttamozott belső ügyrendjük — esetleg külön szervezeti szabályzatuk további alkalmazásától tartózkodjanak. Amennyiben ezen felhívásnak pontosan eleget tesznek: jöhíszemőségüket feltételezve a multa vonatkozó szabályvellenes működésükért ellenök megtörtő eljárás nem fog inditattni.

Debreczen, 1920 nov. 29.

A városi tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Növény és Altmann

szűsök, piac 42. Pannónia önd
let. Bármilyen e szakmába vőgró
munkákat pontosan és jutá-
nyosan készítenek.

Rinkancsok

felvételnek fix fizet-
tessel és jutalekkel

Lapunk kiadóhivatalában

Katonai zenekarban
szögált zenészeket keres
felvételre a nyiregyházi
katonaság zenekara.
Nyiregyháza, Szabolcsm.
Írásbeli megkeresés
ugyanoda.

TROPAPÍR

fehér irodai és fog-
almi eredeti esó
magokban kapható
lapunk kiadóhivatalában.

Keveset

használt 2 szép nagy ab-
lak teljesen felze elve
békébeli belga táblákkal,
spalettával és egy dupla
szárnyú üveg ajtó eladó.
Kandia u. 3.

Olcsó ház

milyen leszállított árért
elköltség miatt sürgősen
elad Csapókert, Appony
utca 40. Azonnal bekel-
tőzhető.

Mosott rongyot

keresek mintegy 15—20
kilót megvételre, Megke-
reséseket a kiadóba.

Debreczeni Gardák.

Bankja Részvénytársaság,
Kossuth u. 17. Kölcsonó-
ket folyósít házakra, föl-
dekre és értékpapirokra.
Betéteket elfogad a beté-
tes után kamatot ad. Eri
tőkpapirokat és idegen
pénzeket vásárol és elad.
Elfogad értékeket megör-
zés céljából és bérbe ad
(safe deposit) páncélre-
keszeket. Takarékpénztár
és bankügyletek minden
ágazatával foglalkozik. —
Felelnek minden pénzügy
műveletnél rendelkezésre
áll

Aranyat

mindenféle ezüstöt, brilli-
ánsot, gyöngyöt vesz —
Steiner Mihály Hatvan-u.
2. szám 1. emelet

Számolópapír

11—21 cm nagyság 05—14 cm nagyság
500 drb 30 K 500 drb 20 K

a Magy. Nemz. Könyv- és Lapkiadó-Vállalatnál
PIACZ-UTCZA 59

KELETI J. BU PÉST. V. ker
Koronaherc.-u. 17.
Alapított: 1878.

Gyárt a legalkétebb ki-
vitelben: műlábakat, műke-
reket, sérvkötőket, haskötő-
ket, gummigőreserharisnyákat
stb. Dus váasztek az összes
retegápolási cikkekben, valódi angol, francia és
amerikai gummiárukban, valamint orvosi műsze-
rek- és kórházi berendezésekben E adás nagyban és
kicsinyben eredeti napi árak mellett.
Székküldés naponta.

Gazdaközönség figyelmebe.

A 9620—1920. M. E. sz. rendelet szerint a termelő prémiumot csak akkor kap, ha december 5-ig az adógabonán felüli feleslegét a Debreczen és Vidéke Mezőgazdái Hitelszövetkezetnél átvételre bejelenti. Minthogy közlelmezési miniszter ur 30233. számú távirati rendelete értelmében a termelők által így bejelentett mennyiségtől függ, hogy a város területén levő összes termelők elszámoltatását el kell-e rendelnie, saját érdekükben felhívjuk a termelőket kenyérmag felesleg készleteik önkéntes bejelentésének ezen határideig feltétlenül tegyenek eleget, mivel így a közlelmezési miniszter ur által kilátásba helyezett kényszer intézkedések alól mentesülnek.

Debreczen, 1920. november hó 30.

Közlelmezési ügyosztály

Szabó János

uri szabósága és egyruházati cikkek raktára
Püspöki palota. (Nagytemplommal szembe.)

Koros Sándor

Írti-szabó Üzletében Piac-u. 69.
Kaját készített ölegáns férfi
öltönyök kaphatók

Forgacs István

műanyag
Bádogos u.